

Rajavartio-osasto
Ylitarkastaja Noora Nihtinen

Eduskunnan perustuslakivaliokunnalle

HE 1/2024 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain ja rajavartiolaitain 34 g §:n muuttamisesta

Hallituksen esityksen tavoitteena on Rajavartiolaitoksen henkilöstöresurssien turvaaminen. Muutosten avulla Rajavartiolaitos pystyisi hyödyntämään henkilöstöresurssejaan joustavammin ja tarkoituksenmukaisemmin ja turvaamaan siten toimintakykynsä erilaisissa normaaliolojen häiriötilanteissa, valmiuslain (1552/2011) mukaisissa poikkeusoloissa sekä kyseisiin tilanteisiin varauduttaessa. Rajavartiolaitoksen asema valmiusorganisaationa, Rajavartiolaitokselle säädetty sotilaallisen maanpuolustuksen tehtävät ja sodan ajan vaatimukset pystyttäisiin huomioimaan niiden kannalta keskeisiä siviilivirkoja täytettäessä. Lisäksi ehkäistäisiin viranhakuprosessin hyväksikäyttämistä turvallisuusviranomaisten toimintaan kohdistuvassa tiedustelussa. Esitys liittyy Rajavartiolaitoksen tarpeeseen kehittää hybridiuhkien torjuntavalmiutta.

Hallituksen esityksen taustalla on sisäministeriössä tehty laaja esiselvitys rajavartiolaitainsäädännön muutostarpeista (SM049:00/2019). Lakimuutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.6.2024.

Eräisiin Rajavartiolaitoksen siviilivirkoihin nimittäminen haettavaksi julistamatta

Rajavartiolaitoksen hallinnosta annettuun lakiin (577/2005) ehdotetaan uutta 12 a §:ää, jonka mukaan Rajavartiolaitoksen siviilivirka, jonka tehtävät muodostuisivat rajaturvallisuuden ylläpitämisen tai sotilaallisen maanpuolustuksen tehtävistä taikka niihin välittömästi liittyvistä teknisistä tukitehtävistä, voitaisiin täyttää sitä haettavaksi julistamatta, jos tehtävän luonne sitä välttämättä edellyttäisi. Kyse olisi poikkeuksesta valtion virkamieslaissa (750/1994) säädettyyn pääsääntöön, jonka mukaan virka on julistettava haettavaksi ennen sen täyttämistä. Virat, joissa nimittämistoimivalta on valtioneuvostolla, tulisi kuitenkin myös jatkossa julistaa haettavaksi.

Viran tehtäväala ja konkreettiset työtehtävät määrittäisivät sen, kuuluisiko se säännöksen soveltamisalaan. Virkanimike tai -asema ei siten olisi ratkaiseva seikka. Säännöksen soveltamiseen ei riittäisi, että virkatehtäviin kuuluisi säännöksessä tarkoitettuja tehtäviä, vaan virkatehtävien tulisi pääasiallisesti muodostua tällaisista tehtävistä.

Rajaturvallisuuden ylläpitämisen tehtävillä tarkoitettaisiin rajavartiolaitain (578/2005) 2 §:n 6 kohdan mukaisia virkatehtäviä esimerkiksi rajojen valvonnan, rajatarkastusten ja Rajavartiolaitoksen rikostorjunnan parissa. Rajaturvallisuuden ylläpitämisen siviilitehtävät ovat erilaisia asiantuntijatehtäviä, joihin voi kuulua esimerkiksi toiminnan suunnittelua ja kehittämistä. Sotilaallisen maanpuolustuksen tehtävillä tarkoitettaisiin esimerkiksi maanpuolustuksen ja aluevalvonnan asiantuntijatehtäviä, yhteistyötä Puolustusvoimien kanssa sekä Nato-jäsenyyteen

liittyviä tehtäviä. Sekä rajaturvallisuuden ylläpitämisen että sotilaallisen maanpuolustuksen tehtäviin voi kuulua strategisen tiedon analysointia, tilannekuvan ylläpitämistä ja muita valmiuteen ja varautumiseen liittyviä tehtäviä, kansainvälisen yhteistyön koordinointia sekä erilaisten toimialaan kuuluvien asiakirjojen valmistelua.

Rajaturvallisuuden ylläpitämiseen ja sotilaalliseen maanpuolustukseen välittömästi liittyvillä teknisillä tukitehtävillä tarkoitettaisiin sellaisia tietotekniikka-, tieto- ja kyberturvallisuus-, alus-, ilma-alus- ja materiaalialan asiantuntijatehtäviä, jotka ovat keskeisiä rajaturvallisuuden ylläpitämisen, sotilaallisen maanpuolustuksen ja niihin liittyvän valmiuden ja varautumisen kannalta. Kyseiset asiantuntijatehtävät voivat olla keskeisiä myös Rajavartiolaitoksen valmiuden ja sotilaallisen maanpuolustuksen suorituskykyjen ylläpidon ja kehittämisen näkökulmasta. Tällaisia siviilitehtäviä ovat esimerkiksi sotilaallisen maanpuolustuksen johtamisjärjestelmiin ja rajaturvallisuuden ylläpitämisen tietojärjestelmiin liittyvät teknisen alan tehtävät, tietoturva- ja kyberuhkien ehkäisemisen, havaitsemisen ja torjunnan tehtävät sekä Rajavartiolaitoksen kalustohankintojen teknisiin ominaisuuksiin liittyvät valmistelutehtävät.

Suurin osa edellä mainituista tehtävistä kuuluu sotilasvirassa palveleville virkamiehille. Sotilasvirat voidaan voimassa olevan lainsäädännön nojalla täyttää ilman julkista hakua. Käytännössä säännös koskisi vain pientä osaa Rajavartiolaitoksen siviiliviroista. Se ei koskisi esimerkiksi asiakirjahallinnon, taloushallinnon, henkilöstöhallinnon, työterveyden, tutkimustoiminnan, viestinnän, meripelastuksen, merellisten ympäristövahinkojen torjunnan ja muun ympäristönsuojelun tehtäviä, oikeudellisia tehtäviä, opetustehtäviä, sihteerejä, ravitsemisalan työntekijöitä, huoltoasentajia, siivoojia, kuljettajia, vahtimestareita ja varastotyöntekijöitä.

Julkisesta hakumenettelystä poikkeamisen täytyisi olla välttämätöntä tehtävän luonteen kannalta, ja säännöksessä olisi luettelo välttämättömyyden kokonaisarvioinnissa huomioitavista seikoista. Huomioon tulisi ottaa Rajavartiolaitoksen henkilöstö- ja organisaatioturvallisuus, täytettävä virka ja sen tehtäviin liittyvät uhkat, Rajavartiolaitoksen suorituskyvyn suojaaminen ja muu erittäin tärkeä yleinen etu. Ehdotetun säännöksen soveltamisessa olisi kyse oikeusharkinnasta sen osalta, milloin julkisesta hakumenettelystä olisi sallittua poiketa. Säännös ei kuitenkaan velvoittaisi täyttämään sen soveltamisalaan kuuluvaa virkaa ilman julkista hakua, vaikka edellytykset täytyisivät, vaan virantäyttömenettely valittaisiin tapauskohtaisen kokonaisharkinnan perusteella.

Ehdotettu pykälä muistuttaa vuonna 2023 voimaan tulleita poliisin hallinnosta annetun lain (110/1992) muutoksia, jotka ovat olleet perustuslakivaliokunnan arvioitavana (ks. HE 118/2022 vp, PeVL 45/2022 vp). Poliisin hallinnosta annetun lain 12 a ja 13 a §:n mukaan suojelupoliisilla, keskusrikospoliisilla ja paikallispoliisilla on tietyin edellytyksin rajattu mahdollisuus poiketa julkisesta hakumenettelystä. Lakiesitys voitiin käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä. Nyt ehdotettu pykälä ei kuitenkaan täysin vastaa poliisin hallinnosta annetun lain 12 a tai 13 a §:ää.

Perustuslakivaliokunta korosti lausunnossaan PeVL 45/2022 vp julkisen hakumenettelyn olevan pääsääntö ja viran täyttämisen haettavaksi julistamatta poikkeus, jota on tulkittava suppeasti. Valiokunta piti selvänä, että myös julkisesta hakumenettelystä poikettaessa sovelletaan Suomen perustuslain 125 §:n 2 momentissa säädettyjä yleisiä nimitysperusteita ja nimitettävän henkilön on täytettävä kyseisen viran yleiset ja erityiset kelpoisuusvaatimukset. Nimitysperusteita arvioidaan suhteessa muun muassa viran tehtäviin (HE 1/1998 vp, s. 180/I, KHO 2020:128).

Perustuslakivaliokunnan mukaan nimitysmenettelyn julkisuuden rajoituksille tulee olla hyväksyttävä peruste, kuten tarve suojata virkamiehen turvallisuutta, kansallista turvallisuutta tai muuta erittäin tärkeää yleistä tai yksityistä etua. Perustuslakivaliokunta korosti myös, että virkojen avoin hakumenettely turvaa osaltaan perustuslain 6 §:ssä turvatun yhdenvertaisuuden ja perustuslain 12 §:ssä turvatun julkisuusperiaatteen toteutumista erityisesti suhteessa perustuslain 125 §:n 2 momentissa säädettyihin julkisten virkojen yleisiin nimitysperusteisiin. Julkisen hakumenettelyn katsottiin turvaavan myös perustuslain 21 §:ssä säädettyä oikeusturvaa niin hakijoiden yksilöllisen oikeusturvan kuin hyvän hallinnon takeiden kannalta. Mahdollisuutta poiketa julkisesta hakumenettelystä ei saa käyttää syrjimiseen tai suosimiseen.

Ehdotetussa säännöksessä ei ole kyse nimitysmenettelyyn tai täytettävään virkaan liittyvien tietojen salassapidosta, vaan edelleen sovellettaisiin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) yleisiä säännöksiä julkisuudesta ja salassapidosta. Säännös kuitenkin vähentäisi nimitysmenettelyn yleistä avoimuutta ja läpinäkyvyyttä, mikä heikentäisi esimerkiksi median mahdollisuuksia tehdä tietopyyntöjä ja arvioida julkishallinnon toimintaa. Koska tieto avoimesta virasta ei tulisi samalla tavoin yleiseen tietoon kuin julkisessa haussa, Rajavartiolaitos ei myöskään saisi tietoonsa kaikkia virkanimityksen kannalta vartenotettavia henkilöitä. Näin ollen olisi tavanomaista haasteellisempaa arvioida, kuka olisi täytettävän viran kannalta ansioitunein.

Nimityspäätöksestä ei saa valtion virkamieslain 59 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan valittaa, kun virka täytetään haettavaksi julistamatta. Syynä on se, että nimitetty on tällöin nimitysasian ainoa asianosainen. Ehdotukseen liittyvä valituskielto rajoittaisi oikeusturvaperusoikeutta, mutta rajoitusta on pidettävä vähäisenä. Valituskielto perustuu voimassa olevaan lainsäädäntöön ja on säätämisensä yhteydessä todettu perusoikeusjärjestelmän näkökulmasta hyväksyttäväksi. On kuitenkin mahdollista, että esimerkiksi viranomaisen sisällä olisi virkaan kelpoisia henkilöitä, jotka olisivat olleet kiinnostuneita virasta eivätkä viranomaisen valitseman virantäyttömenettelyn vuoksi voineet hakea sitä. Valituskielto tosiasiallisesti vaikuttaisi tällaisten henkilöiden oikeusturvaan.

Henkilö, joka esimerkiksi epäilisi tulleen virantäytössä syrjityksi, voisi edelleen kannella laillisuusvalvontaviranomaiselle taikka turvautua tasa-arvolain (609/1986) tai yhdenvertaisuuslain (1325/2014) mukaisiin oikeusturvakeinoihin. Asianmukaisten nimitysasiakirjojen laatimisella ja laillisuusvalvonnalla huolehdittaisiin tasa-arvo-, yhdenvertaisuus- ja oikeusturvanäkökohdista ja vahvistettaisiin yleistä luottamusta viranomaistoimintaan.

Kadettien määrääminen suorittamaan tilapäisesti koulutuksen ulkopuolisia tehtäviä

Rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain 26 b §:n 1 momenttia muutettaisiin siten, että sitä sovellettaisiin rajavartijan peruskurssin opiskelijoiden ohella Raja- ja merivartiokoulussa upseerin koulutusohjelmaan kuuluvia opintoja suorittaviin kadetteihin. Rajavartiolaitoksen esikunta voisi määrätä kadetteja suorittamaan myös muita tehtäviä kuin koulutukseen kuuluvia harjoituksia, jos se olisi tarpeen Rajavartiolaitoksen toimialueelle kuuluvien vakavien erityistilanteiden hoitamiseksi. Kyse voisi olla esimerkiksi laajamittaisesta maahantulosta, laajalle levinneestä tartuntatautiepidemiasta tai muusta vakavasta häiriötilanteesta, jonka hoitamiseksi Rajavartiolaitos tarvitsisi lisähenkilöstöä.

Käytännössä kadetit voitaisiin määrätä koulutuksen ulkopuolisiin tehtäviin heti sen jälkeen, kun he ovat siirtyneet Maanpuolustuskorkeakoululta Raja- ja merivartiokoululle. Tässä vaiheessa he ovat opiskelleet sotatieteiden kandidaatin tutkinto-ohjelmassa noin kaksi vuotta, minkä lisäksi heillä on takanaan lähes vuoden aseellinen varusmiespalvelus tai naisten vapaaehtoinen asepalvelus. Kyse olisi kolmannen eli viimeisen vuoden opiskelijoista.

Myös Rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain 26 b §:n 2 momenttiin ja rajavartiolain 34 g §:ään lisättäisiin maininta kadeteista. Käytännössä se merkitsisi, että kadeteilla olisi koulutuksen ulkopuolisissa tehtävissä rajavartiolain 34 d–34 f §:ssä säädetty suppeat ja tilapäiset toimivaltuudet. Samat toimivaltuudet on rajavartijan peruskurssin opiskelijoilla, asevelvollisilla ja vapaaehtoista asepalvelusta suorittavilla naisilla silloin, kun he tukevat Rajavartiolaitoksen toimintaa.

Koulutuksen ulkopuolisia tehtäviä suorittaessaan kadeteilla olisi siten rajavartiolain 34 d §:n 1 momentissa säädetty tilapäiset toimivaltuudet, joita saa käyttää vain rajavartiomiehen välittömässä ohjauksessa ja valvonnassa. Toimivaltuuksien käyttö edellyttää myös, että se on rajaturvallisuuden ylläpitämiseen liittyvästä perustellusta syystä tai Suomen turvallisuusympäristössä ilmenevän tarpeen vuoksi välttämätöntä. Toimivaltuuksiin kuuluu oikeus selvittää henkilöllisyys ja ottaa henkilötuntemerkit sekä rajavartiolain että ulkomaalaislain (301/2004) mukaisesti, pysäyttää kulkuneuvo ja ohjata liikennettä, suorittaa rajavartiomiehen toimenpiteeseen liittyvä turvallisuustarkastus, valvoa rajavartiomiehen kiinni ottaman, pidättämän, säilöön ottaman tai henkilökohtaiseen vapauteen kohdistaman muun toimenpiteen

kohteena olevan henkilön taikka lain mukaan muutoin läsnäolovelvollisen henkilön läsnäoloa käskyin ja kehotuksin ja suorittaa näihin tehtäviin liittyviä kuljetuksia sekä suorittaa Rajavartiolaitoksen tutkittavaan rikokseen tai Rajavartiolaitokselle säädettyyn hallinnolliseen tehtävään liittyvä kirjaamistehtävä.

Kadeteilla ei olisi rajavartiolain 34 d §:n 2 momentin perusteella oikeutta saada tietoja henkilötietojen käsittelystä Rajavartiolaitoksessa annetussa laissa (639/2019) tarkoitetuista Rajavartiolaitoksen henkilörekistereistä eikä muista viranomaistarkoituksia varten perustetuista rekistereistä tai tietojärjestelmistä. Toimivaltuuksia on rajattu myös rajavartiolain 34 e §:ssä, jonka mukaan asiaa koskevassa päätöksessä on yksilöitävä suoritettavat toimenpiteet sekä niiden alueellinen ja ajallinen ulottuvuus. Toimenpiteet eivät saa ylittää sitä, mikä on rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi tai Suomen turvallisuusympäristössä ilmenevän tarpeen vuoksi välttämätöntä.

Toimivaltuuksiin ei kuulu itsenäistä oikeutta päättää voimakeinoista. Rajavartiolain 34 d §:n 3 momentissa on informatiivinen viittaus rajavartiolain 35 §:n 2 momenttiin, jossa säädetään oikeudesta välttämättömien voimakeinojen käyttämiseen rajavartiomiehen ohjauksessa. Kyseinen säännös koskee yleisesti jokaista, joka rajavartiomiehen pyynnöstä tai tämän suostumuksella tilapäisesti avustaa rajavartiomiestä tilanteessa, jossa on välttämätöntä turvautua siviilisen voimakeinoapuun erittäin tärkeän ja kiireellisen Rajavartiolaitoksen tehtävän suorittamisessa. Näissä tilanteissa henkilöllä on oikeus rajavartiomiehen ohjauksessa sellaisten välttämättömien voimakeinojen käyttämiseen, joihin rajavartiomies toimivaltansa rajoissa hänet valtuuttaa.

Perustuslakivaliokunnan mukaan toimivaltasääntely on merkityksellistä oikeusvaltioperiaatteen ja perusoikeuksien näkökulmasta (PeVL 51/2006, s. 2/I, PeVL 10/2016 vp, s. 3, ja PeVL 67/2016 vp, s. 3). Valiokunta on korostanut toimivaltuuksien käytön osalta asianmukaista koulutusta (PeVL 17/1998, s. 2/II ja 3/I, PeVL 19/2005 vp, s. 6 ja 7, ja PeVL 67/2016 vp, s. 3). Sovellettavaksi tulevan rajavartiolain 34 e §:n 2 momentin mukaan kadeteille saisi antaa vain sellaisia tehtäviä, joihin heillä on riittävä koulutus, vastaavasti kuin rajavartijan peruskurssin opiskelijoiden osalta on säädetty.

Kadettien toimivaltuudet oikeuttaisivat rutiiniluonteisiin tukitehtäviin, jotka eivät sisällä esimerkiksi oikeutta itsenäiseen päätöksentekoon. Perustuslakivaliokunta on katsonut, että toimivaltaisen viranomaisen apuna suoritettavia teknisiä rutiiniluonteisia tehtäviä, joihin ei sisälly itsenäistä harkinta- tai päätösvaltaa, ei ole pidettävä merkittävänä julkisen vallan käyttämisenä (esim. PeVL 62/2014 vp, s. 2/I). Lisäksi perustuslain 124 §:n edellytys perusoikeuksien, oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten turvaamisesta korostaa julkisia hallintotehtäviä hoitavien koulutuksen ja asiantuntemuksen merkitystä ja sitä, että näiden henkilöiden julkisen valvonnan on oltava asianmukaista (HE 1/1998 vp, s. 74). Nämä edellytykset täyttyisivät.

Rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain 26 b §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan Maanpuolustuskorkeakoulua täytyisi kuulla ennen kadetin määräämistä 1 momentissa tarkoitettuun tehtävään. Kadetit ovat Maanpuolustuskorkeakoulun opiskelijoita myös silloin, kun he suorittavat opintojensa osia muissa oppilaitoksissa. Rajavartiolaitoksella on kuitenkin kiinteä johto- ja määräysvalta kadetteihin silloin, kun he opiskelevat Raja- ja merivartiokoululla.

Kadetit eivät ole opintojensa aikana virassa tai virkasuhteessa Rajavartiolaitokseen tai Puolustusvoimiin, mutta he ovat rikoslain 45 luvun 27 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan sotilasrikosvastuun alaisia ja heihin sovelletaan sotilaskurinpitoa koskevia säännöksiä (ks. laki sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa). Toimivaltuuksia käyttäessään he olisivat rajavartiolain 34 f §:n perusteella rikosoikeudellisessa virkavastuussa. Vahingonkorvausvastuun osalta noudatettaisiin rajavartiolain 80 ja 80 a–80 d §:ssä sekä vahingonkorvauslaissa säädettyä. Vastuuta koskeva sääntely vastaisi rajavartijan peruskurssin opiskelijoiden sekä asevelvollisten ja naisten vapaaehtoista palvelusta suorittavien vastuuta, kun he tukevat Rajavartiolaitoksen toimintaa ja käyttävät toimivaltuuksiaan.

Rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain 9 §:ään lisättäisiin uusi 3 momentti, jonka mukaan rajaturvallisuuden häiriötilanteissa sekä tehostettaessa ja kohotettaessa valmiutta niihin varautumiseksi Raja- ja merivartiokoululla upseerin koulutusohjelmassa opiskeleva kadetti voitaisiin nimittää enintään kuudeksi kuukaudeksi kerrallaan nuoremman upseerin sotilasvirkaan. Kadetit olisivat sotilasvirassa palvelemisen näkökulmasta uusi henkilöstöryhmä, joten asiasta olisi perusteltua olla laintasoinen säännös. Nimityspäätöksen tekisi tasavallan presidentti sisäministerin esittelystä (PL 128 §:n 2 momentti ja rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain 12 §:n 1 mom.).

Rajaturvallisuuden häiriötilanteilla tarkoitettaisiin Suomen turvallisuusympäristössä ilmeneviä poikkeamia, joiden seurauksena Rajavartiolaitos välttämättä tarvitsisi lisähenkilöstöä rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi. Ne voisivat liittyä muun muassa sotilaalliseen kriisitilanteeseen, laajamittaiseen maahantuloon tai laajalle levinneeseen tartuntatautiepidemiaan. Säännös tulisi sovellettavaksi myös tällaisen tilanteen uhatessa niin vakavasti, että Rajavartiolaitos olisi ryhtynyt toimenpiteisiin valmiuden tehostamiseksi ja kohottamiseksi. Tämä olisi perusteltua tilanteeseen valmistautumiseksi ja siksi, että virkanimitykseen liittyvät käytännön järjestelyt voivat viedä jonkin aikaa. Soveltaminen ei edellyttäisi poikkeamalta sellaista laajuutta tai vakavuutta, jota valmiuslain toimivaltuuksien käyttöönotto edellyttää. Säännöstä sovellettaisiin kuitenkin poikkeuksellisesti.

Nimittämisen edellyttämästä koulutuksen vaiheesta säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Tarkoituksena olisi edellyttää, että rajavartiomiehen toimivaltuuksia koskeva oppimäärä olisi suoritettu. Käytännössä se merkitsisi, että rajavartiomieheksi määräämisen edellytykset täytyisivät, joten määräaikaiset nuoremmat upseerit voitaisiin määrätä rajavartiomiehiksi. Heillä olisi siten rajavartiomiehen toimivaltuudet, mutta ei kuitenkaan sellaisia toimivaltuuksia, jotka on säädetty vähintään luutnantin arvoisille tai sotilasarvoltaan sitä ylemmille rajavartiomiehille, pidättämiseen oikeutetuille virkamiehille tai tietyissä ylemmissä tehtävissä toimiville virkamiehille. Rajavartiomieheksi määräämisen edellytyksiin ei ehdoteta muutoksia.

Määräaikaisina nuorempina upseereina kadetit voisivat tukea Rajavartiolaitoksen päällystöstä ja toimia laajemmin eri tehtävissä verrattuna tilanteeseen, jossa kadetit määrättäisiin suorittamaan koulutuksen ulkopuolisia tehtäviä. Tämän vuoksi heidän edellytettäisiin olevan myös pidemmällä opinnoissaan ja käyneen toimivaltuuskoulutukset. Kadetit eivät opiskelisi ja toimisi virassa samanaikaisesti. Käytännössä kadetit joutuisivat keskeyttämään opintonsa väliaikaisesti, mikä voisi vaikuttaa heidän opintojensa etenemiseen ja valmistumiseensa. Maanpuolustuskorkeakoulu päättää opintojen määräaikaisesta keskeyttämisestä kadetin hakemuksesta (Maanpuolustuskorkeakoulusta annetun lain (1121/2008) 26 §).

Kyse olisi tilanteesta, jossa itse virka olisi pysyvä ja virkaan nimitettäisiin määrääjäksi (valtion virkamieslain 9 §:n 2 momentti.). Syynä on tarve nimittää kadetit nimenomaan sotilasvirkaan, jotta he olisivat viranhoidon aikana sotilaskurinpidon alaisia. Kadetteihin sovelletaan opintojensa aikana sotilaskurinpitosäännöksiä, ja Maanpuolustuskorkeakoulun sisäinen järjestys on sotilaallinen (Maanpuolustuskorkeakoulusta annetun lain 1 §:n 3 momentti ja puolustusvoimista annetun lain 30 §). Opintojen määräaikainen keskeyttäminen johtaisi siihen, että kadetit eivät enää olisi sotilaskurinpitosäännösten piirissä, ellei heitä nimitettäisi sotilasvirkaan. Myös kadettien opintojen sisältö ja heille annettavat virkatehtävät puoltavat sotilasvirkaa. Valtion virkamieslain 9 §:n 1 momentissa säädetty määräaikainen virkasuhde on luonteeltaan siviilivirkasuhde.

Rajavartiolaitoksen päällikön sijaisuusjärjestelyjen ajantasaistaminen

Rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain 3 §:n 2 momenttia muutettaisiin niin, että Rajavartiolaitoksen esikunnan teknillisen osaston päällikkönä toimiva kenraali tai amiraali voisi toimia Rajavartiolaitoksen päällikön sijaisena tämän ollessa estyneenä. Näin kaikki Rajavartiolaitoksen esikunnan sotilasvirassa palvelevat osastopäälliköt voisivat tarvittaessa toimia Rajavartiolaitoksen päällikön sijaisena. Rajavartiolaitoksen päällikköä sijaistaisi edelleen ensisijaisesti Rajavartiolaitoksen apulaispäällikkö, eikä nykyisten sijaisten järjestystä muutettaisi.